

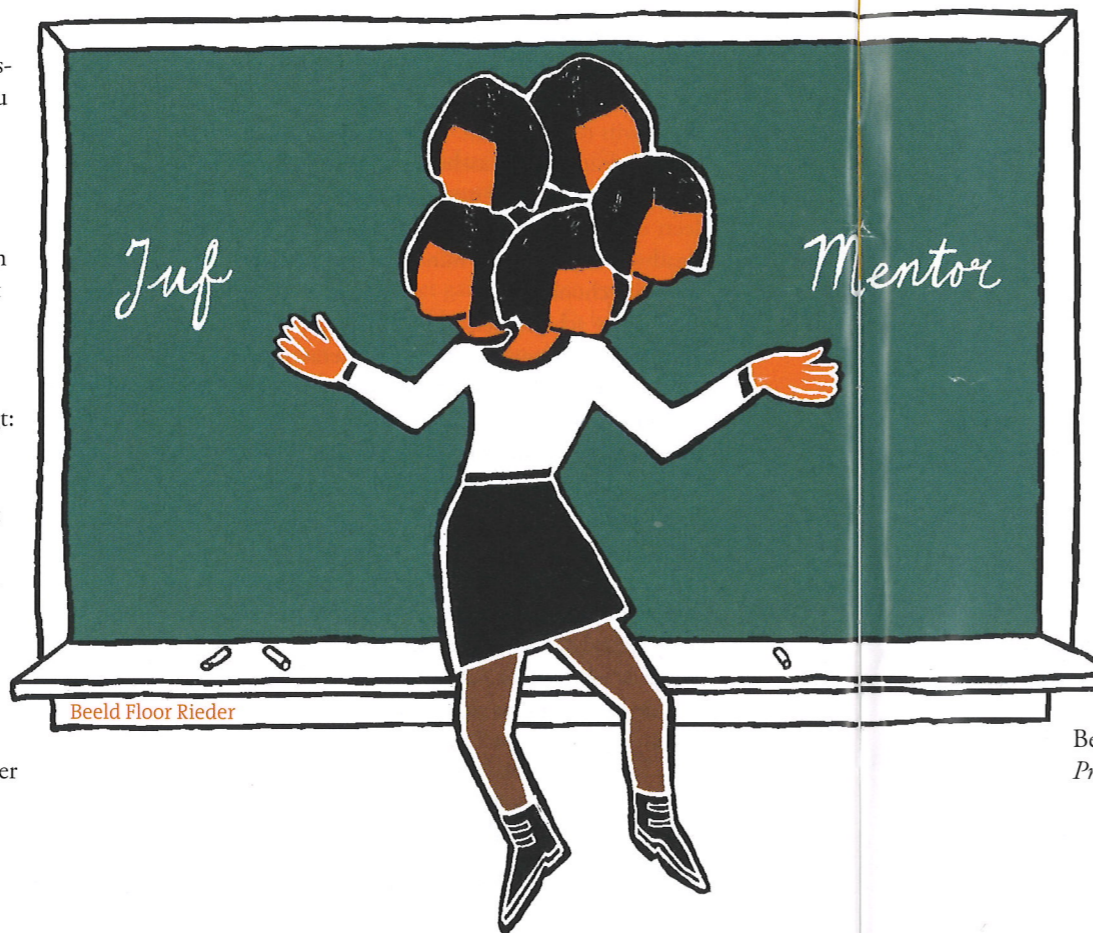
Kies je voor je leerlingen of je lio?

Een dubbelrol als praktijkopleider en leraar kan wringen. Als de stageles spaak dreigt te lopen, grijpen leraren in het po snel in.

Een leraar in opleiding (lio) moet het lesgeven in de praktijk leren. Maar wat nou als het tijdens de stageles een pan wordt of jouw leerlingen verkeerde dingen aangeleerd krijgen?

De meeste leraren in het basisonderwijs grijpen in dergelijke situaties vrij vaak en behoorlijk nadrukkelijk in, blijkt uit het promotieonderzoek van onderwijskundige Marieke Jaspers. Ze deed een vragenlijstonderzoek onder 159 leraren en interviewde er 25. Hun dubbelrol wringt: leraren geven intuïtief prioriteit aan het leerproces van hun leerlingen boven dat van de lio. Hoe sterk ze ingrijpen, hangt af van de situatie: bij een fout in de lesinhoud bijvoorbeeld nadrukkelijker dan bij ordeproblemen.

Is dat ingrijpen te beïnvloeden? Jaspers testte dit door de 159 leraren te verdelen in drie groepen: een groep kreeg een korte video te zien waarin een onderwijswetenschapper vertelde over

Beeld Floor Rieder

hoe belangrijk de mentorrol is voor de ontwikkeling van de lio, een andere kreeg juist een video waarin werd verteld over hoe belangrijk hun rol als leerkracht is, en de laatste fungeerde als controlegroep en kreeg niets te zien. De tweede groep, waarbij de rol van leraar was uitgelicht, bleek vaker en nadrukkelijker in te grijpen dan de controlegroep. De eerste leraren (mentorrol) grepen juist minder en minder nadrukkelijk in. Zij gaven de lio meer ruimte om fouten te maken en daarvan te leren.

Jaspers beveelt lerarenopleidingen aan om praktijkbegeleiders explicieter voor te lichten over het belang van hun rol als mentor. En een tip voor de mentor en lio: bereid een les niet alleen inhoudelijk samen voor, maar spreek een duidelijk leerdoel af en koppel wel of niet ingrijpen daaraan. Bijvoorbeeld: niet ingrijpen bij handelingen die met dit leerdoel te maken hebben en bij alles daarbuiten wel. / BR

Marieke Jaspers, *Mentor Teachers in Primary Education: The Delicate Balance Between their Mentor and Teacher Roles*. Proefschrift Universiteit Utrecht, 2019.

DTRANSLATE

Wat betekenen toch al die (buitenlandse) onderzoekstermen? Didactief vertaalt ze in gewoon Nederlands.

Vergeetcurve van Ebbinghaus znw. + lidw. + eigenaam

Je kunt vandaag iets stampen en het geleerde moeiteloos opdreunen, morgen kun je je niet alles meer herinneren. Hoe verder in de tijd, hoe meer je vergeten bent. De Duitse leerpsycholoog Hermann Ebbinghaus (1850-1909) wist dit herkenbare fenomeen als eerste aan te tonen. De remedie tegen de vergeetcurve is herhaling en haakjes zoeken om het geleerde aan vast te knopen. / BR

DATING

Werk je bij een school en zou je graag de hulp of begeleiding van een onderzoeker inschakelen? Of ben je onderzoeker en heb je een bijzonder onderzoeksproject voor scholen in de aanbieding? Stuur je oproep naar redactie@didactiefonline.nl o.v.v. *Didactief Dating*.

De coronacrisis doet een groot beroep op je creativiteit en inventiviteit om toch onderwijs te blijven verzorgen. Het kernteam van SPRONG-Voorwaarts (kennisnetwerk van scholen, hbo's en universiteiten) wil graag van je ervaringen leren. Welke oplossingen

heb je bedacht? En wat betekent de andere manier van werken voor bijvoorbeeld je rol als onderwijsprofessional en de samenwerking met collega's? We roepen alle leraren in het po, vo en beroepsonderwijs op om een situatie te beschrijven die kenmerkend is voor jouw werkzaamheden in de afgelopen weken.

Meer informatie en meedoen: ga naar 'Leren van corona' op didactiefonline.nl, met link om deel te nemen. Onderzoekers zijn Anje Ros, Quinta Kools, Helma Oolbekkink, Lobke Baars en Ankie de Laat.

Vanwege de coronacrisis: driemaal speciale tips uit onderzoek.

Geef complimenten

Of je nu in de klas zit of op afstand lesgeeft, leerlingen complimenteren kan altijd. Daarmee voed je hun zelfvertrouwen. Vooral leerlingen uit achterstandsgezinnen kun je met complimenten een enorme opsteker geven. Een effectief compliment gaat over iemands inzet ('Dat heb je goed gedaan!') en niet over iemands aanleg ('Wat ben je weer slim'). En in deze tijden mag je leerlingen zeker een pluim geven dat ze ook thuis zo goed hun best doen.

NRO Kennisrotonde, Welk effect hebben complimenten van de leerkracht op het zelfvertrouwen van leerlingen in de bovenbouw van de basisschool? Zie link op didactiefonline.nl.

YouTube kijken

Het is effectief om leerlingen instructiefilmpjes op YouTube te laten bekijken als voorbereiding op een toets of examen. Ze steken er meer van op dan van het doorlezen van hun leerboek: hun cijfer ligt 1 tot 1,5 punt hoger. Het gaat om filmpjes waarin de leraar zelf uitleg geeft over de stof of een opdracht. Het effect kan ermee te maken hebben dat veel leerlingen het lastig vinden om gemotiveerd en geconcentreerd teksten te lezen en liever een filmpje kijken.

Manfred te Grotenhuis e.a., *Sprekende voorbeelden. De positieve invloed van instructiefilmpjes op natuurkundetoetsen in de bovenbouw van het vwo*. In: Mens & Maatschappij, 2016.

Online (zelf)regulatie

Leerlingen moeten bij onderwijs op afstand veel meer zelf doen. Om hen te helpen zo goed mogelijk te leren, kun je in je lesmateriaal vragen over hun manier van leren opnemen, zogenoemde metacognitieve prompts. Bijvoorbeeld: 'Kun je deze leertaak ook op een andere manier uitvoeren?' en 'Kun je manieren noemen die minder goed werken voor deze leertaak?' Deze vragen kun je hen ook in je online sessies laten beantwoorden via bijvoorbeeld (gratis) tools als Mentimeter of ze samen bespreken. Zo krijgen leerlingen zicht op wat goede en minder goede aanpakken zijn. / BR

Jeroen van Merriënboer en Anique de Bruin, *Cue-Based Facilitation of Self-Regulated Learning: A Discussion of Multidisciplinary Innovations and Technologies*. In: Computers in Human Behavior, 2019.